

ÖZET: İl ve ilçe müftülükleri bünyesinde geçici öğretici olarak ya da açıktan vekâleten atama suretiyle istihdam edilenlerin görev mahalli içinde veya dışında hizmet içi eğitim kapsamında eğitime alınıp alınamayacağı hususunda. (07.10.2025 - E. 6858125)

Bilindiği üzere "hizmet içi eğitim" dayanağını 657 sayılı Kanunun 214'üncü maddesinden almaktadır. Mezkur madde, **"Devlet memurlarının yetiştirmelerini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlamak amacıyla uygulanacak hizmet içi eğitim, Devlet Personel Başkanlığı tarafından ilgili kurumlarla birlikte hazırlanacak yönetmelikler dahilinde yürütülür."** hükmünü haavidir.

Diğer taraftan, 633 sayılı Teşkilat Yasamızın 7/A maddesinin ikinci fıkrasında, **"Diyanet Akademisi doğrudan Başkana bağlı olarak... hizmet içi eğitim faaliyetlerini ve yurt dışından gelen mahallin din görevlilerine yönelik eğitim faaliyetlerini yürütür"** denilmekte; Kanunun 10/B maddesinde ise **"Başkanlık kadro veya pozisyonlarında görev yapan personelden, Başkanlıkça belirlenen esaslara göre uygun görülenler Diyanet Akademisinde hizmet içi eğitim, kurs veya sertifika programlarına ... katılabilir."** düzenlemesi yer almaktadır.

Bu kapsamda yürürlüğe konulan Diyanet Akademisi Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği, 31.05.2023 tarihli ve 32207 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Mezkûr Yönetmeliğin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde hizmet içi eğitim, **"Diyanet İşleri Başkanlığı kadro veya pozisyonlarında görev yapan personelden, Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek esaslara göre uygun görülenlere görevleriyle ilgili bilgi ve becerilerini artırmak amacıyla verilen eğitimi"** şeklinde; kursiyer ise **"Diyanet İşleri Başkanlığı kadro veya pozisyonlarında görev yapan personelden Diyanet Akademisinde verilen hizmet içi eğitim, kurs ve sertifika programlarına katılanlar ..."** şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 18'inci maddesinde;

"(1) Hizmet içi eğitime katılacaklarda aranacak nitelikler ile eğitime alınacakların sınavla belirlenmesi durumunda yapılacak sınavın şekli ve esasları Akademi Başkanlığı tarafından belirlenir.

(2) Kursiyerler belirlenirken sırasıyla;

- a) Göreve yeni başlayanlara,
- b) Hizmet süresi az olanlara,
- c) Hizmet içi eğitime hiç alınmayanlara,

öncelik tanınır. Geçerli mazeretleri nedeniyle eğitime katılamayacak olanların durumu, amirleri tarafından dikkate alınır.

(3)İlgili birim ya da il/ilçe müftülüklerinin teklifleri ve denetim raporları doğrultusunda hizmet içi eğitim faaliyetine re'sen personel alınabilir." hükümleri bulunmaktadır.

Hizmet içi eğitime ilişkin yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ışığında, konuyu açıktan vekil olarak atananlar ile geçici öğreticiler bakımından ayrı ayrı değerlendirmek yerinde olacaktır:

1- Açıktan Vekil Olarak Atananlar Yönünden

657 sayılı Kanunun 86'ncı maddesi;

"Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılımları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir. ...

Ancak, ilkökul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, **vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz)ile, açıktan vekil atanabilir."** hükümlerini haavidir.

Kanunun 175'inci maddesinin son fıkrasında ise, aşıktan vekil olarak atananların bu Kanunla memurlara tanınan sosyal haklardan da yararlanacağı ifade edilmektedir.

Bununla birlikte aynı Kanunun 4'üncü maddesinde, mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğerk kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütölen **asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenlerin, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılacağı belirtilmektedir.**

Göröldüğü üzere Kanunun memur tanımında, **"asli ve sürekli olarak"** görevlendirilmek hususu vurgulanmıştır. **Aşıktan vekil olarak atanma ise, bazı boş ya da dolu kadrolara ait hizmetlerin aksamamasını teminen getirilmiş bir kurum olup asıl maksat öncelikle o kadroya ilişkin görevlerin sürekliliğinin sağlanmasıdır.**

Nitekim Danıştay 5. Dairesinin E.2013/1509, K.2014/7930, T.14.11.2014 sayılı kararında *"... aşıktan vekil atama yoluyla doldurulan kadrolarda; öncelikle o kadroya ilişkin görevlerin sürekliliğinin sağlanması ve hizmette aksamaya meydan verilmemesi, bunun yanı sıra imkanlar ölçüsünde mazeret durumlarının da dikkate alınarak düzenleme yapılması prensip olarak kabul edilmiştir. Devlet Memurları Kanununun 86. maddesinde belirtilen aşıktan vekaleten atama kurumunun özelliğı ve bu yola başvurulmasını meşru kılan hukuki gerekçeler dikkate alındığında, mevcut hizmetlerin aksatılmadan yürütölmesi ve aksamaya meydan verilmemesinin amaçlanmış olması ve yukarıda anılan kanun hükümleri uyarınca aşıktan vekil olarak atananların sosyal haklardan yararlanabilmeleri mümkün olmakla birlikte izin hakkının sosyal haklar arasında yer almaması ve vekalet aylığının ödenebilmesi için vekalet görevinin fiilen yapılmasının şart olması karşısında kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda tesis edilen dava konusu Bakanlık yazısında ve anılan yazıya dayanılarak davacının 657 sayılı Kanunda yer alan tüm izin haklarından yararlandırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemde hukuka aykırılık görölmemiştir."* şeklinde içtihatla bulunulmuştur.

2- Geçici Öğreticiler Yönünden

Geçici öğretici 07.04.2012 tarihli ve 28257 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Eğitim ve Öğretimine Yönelik Kurslar ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliğinin 4'üncü maddesinde, **"Kur'an kursu vekil öğreticiliğinde aranan şartları haiz olmaları kaydıyla, üzerinde resmi görevi bulunan veya bulunmayanlardan ücret karşılığı ders vermek üzere görevlendirilenler"** olarak tanımlanmaktadır.

13.12.2019 tarihli ve 840029 sayılı Başkanlık onayı ile yürürlüğe giren Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Eğitim ve Öğretimine Yönelik Kurslar ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönergesinin 28'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, Kur'an kurslarında öğretici ihtiyacının öncelikle kadrolu veya sözleşmeli öğreticilerle karşılanması esastır; ancak bu ihtiyacın kadrolu veya sözleşmeli öğreticilerle karşılanamaması durumunda geçici veya vekil öğretici **görevlendirilebilmektedir.**

Mezkûr Yönergenin 29'uncu maddesinin üçüncü fıkrası gereğince geçici öğreticiler, müftünün teklifi ve mülki amirin onayı ile **görevlendirilmektedir.**

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ile yapılan açıklamalar çerçevesinde;

1- 657 sayılı Kanunun 214'üncü maddesinde hizmet içi eğitimin Devlet memurları bakımından uygulanacağının belirtildiğı, buna karşılık 16.03.2022 tarihli ve 7383 sayılı Kanunla 633 sayılı Teşkilat Yasamıza eklenen 10/B maddesi ile **Başkanlık kadrolarında bulunan personelin yanı sıra Başkanlık pozisyonlarında görev yapan personelin de Diyanet Akademisinde hizmet içi eğitim programlarına katılabilmesine imkân tanındığı,**

2- Bu suretle herhangi bir kadro işgal etmeyen sözleşmeli personele tanınan hizmet

içi eğitim hakkında, "sürekli" görev yapan memur niteliğinde olmasalar dahi **kadro işgal ettikleri dikkate alınarak açıktan vekil olarak atananların da yararlanabileceği**,

3- Bununla birlikte açıktan vekil olarak atanma kurumunda temel amacın, bazı boş ya da dolu kadrolara ait hizmetlerin aksamamasını temin etmek ve o kadroya ilişkin görevlerin sürekliliğini sağlamak olduğundan, **bu kimselerin görev mahalli içinde veya dışında hizmetlerin aksamasına meydan verecek uzun süreli eğitimselere alınmasının, atamanın amacı ile bağdaşmayacağı**,

4- Diyanet Akademisi Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliğinin 18'inci maddesi uyarınca, hizmet içi eğitime katılacaklarda aranacak nitelikler ile eğitime alınacakların sınavla belirlenmesi durumunda yapılacak sınavın şekli ve esaslarının **Akademi Başkanlığı tarafından belirlenmesi ve yapılacak belirlemede sırasıyla göreve yeni başlayanlara, hizmet süresi az olanlara, hizmet içi eğitime hiç alınmayanlara öncelik tanınması gerektiği**,

5- Kur'an kurslarında ücret karşılığı ders vermek üzere görevlendirilenlerin ise herhangi bir kadro veya pozisyon işgal etmemeleri nedeniyle hizmet içi eğitim programlarına alınmalarının yerinde olmadığı,

mütalaa edilmektedir.

**Diyanet İşleri Başkanlığı
Hukuk Müşavirliği**